

Ljubljana, 26. I. 1922. — II./4.

Emil D. Stefanović
lastnik in odgovorni urednik

Nravni prerod naroda.

Za 2 milijardi popitega alkohola v Sloveniji, cvetoča prostitucija, širjenje tuberkuloze, griže, spolnih bolezni, splošna korupcija in razuzdanost: to je bilanca slovenske meščanske družbe.

Ta bilanca je predramila speče meščanstvo. Nedeljski shod v »Unionu« je prva živalnejša akcija v boju proti alkoholizmu in drugim socialnim boleznim današnje družbe. Mi pozdravljamo vsako tako človekoljubno akcijo, pa naj pride odkoderkoli. Obžalujemo samo, da se k tej akciji ni povabilo delavskih krogov in zastopnikov. Alkoholizem, prostitucija in druga zla so eminentna socialna zla, ki uničujejo predvsem socialno potlačene sloje, a v prvi vrsti proletarijat.

Kakor je bila ironija, da so fevdalni krogi — nositelji primitivnega suženjstva in tlačanstva — pod krinko humanitarnosti v srednjem in začetkom novega veka nastopali proti suženjstvu, tako je malo uspešna borba meščanstva, zastopnikov kapitalističnega sistema, proti socialnim zlomom današnje kapitalistične družbe.

Kdor iskreno želi odstranjenje socialnega zla, mora stremeti za tem, da se odpravijo notranji vzroki tega zla.

Notranji vzroki alkoholizma in drugih socialnih bolezni pa leže v nedrži kapitalističnega sistema proizvodnje.

Imperialistična epoha kapitalistične družbe, posebno pa svetovna vojna kot prirodna posledica imperialističnega kapitalizma in povojne gospodarske krize, so pahile milijone revnega ljudstva takorekoč čez noč v največjo socialno bedo in revščino. In na celem svetu opažamo v zadnjem desetletju katastrofalni razmah alkoholizma, prostitucije in drugih socialnih bolezni.

In jasno je za vsakega, ki gleda stvarnosti naravnost in brez predsodkov v oči, da se korenito odstranjenje vzrokov npravnega propadanja delovnega ljudstva začne šele tedaj, ko se

bo korenito izpremenil kapitalistični sistem proizvodnje, ki povzroča vojno, ki širi alkoholizem vsled profita, ki meče milijone delavstva v brezposelnost, revščino in prostitucijo — vsled večjega profita! — ki pusti najširše delovne sloje v temi in neprosvitljenosti, ki zastruplja delovne množice s šundliteraturo in bulvarnimi časopisi i. t. d. Dokler se ne bo uknilo mezno in nacionalno suženjstvo, uvedla regulacija proizvodnje ne v svrhu prona, temveč v svrhu zadoščenja življenjskih potreb naroda, dokler se ne bo odpravila brezposelnost in uvedlo popolno socialno zavarovanje in se izobrazilo široke množice, uničila šundliteratura — in se predvsem korenito odpravili ekscesi verižnikov, toliko časa je to delo brezuspešno.

Katastrofalno naraščanje socialnih bolezni, je napotilo celo kapitalistične države do izrednih mer: do prepovedi točenja alkoholnih pijač. Te mere pa morejo v kapitalistični družbi ostati le začasne in morejo samo začasno zmanjšati zlo.

Objektivni opazovalec mora ugotoviti, da se v Jugoslaviji socialna zla v poslednjih dveh letih tudi v primeri s splošnim moralnim propadanjem srednje in zapadne Evrope — nenavadno hitro množijo in širijo. Brez dvoma je takemu, tudi za imperialistično dobo nenavadnemu npravnemu propadanju notranji vzrok: *reakcionarni režim*. Vsak absolutizem, ki podpira korupcijo od zgoraj in ki jemlje množicam pravico do organiziranja, samizobrazbe in samoinicijative, neizogibno spremlja — širjenje alkoholizma, korupcije, razuzdanosti. Zato je naloga vseh onih, ki želijo iskreno nravni prerod naroda, da se borijo proti reakciji, proti absolutizmu in za osnovo ljudske pravice, za svobodno ljudsko prosveto, za svobodo strokovne organizacije, ki edino obvaruje delovne množice pred bedo in siromaštvom ergo pred npravnim propadanjem.

350 rudarjev pred sodiščem.

Po enem letu preiskovalnega zavora in inkvizitorskega mučenja so jih pripeljali pred sodno razpravo.

350 rudarjev eno leto v preiskovalnih zaporih in danes pred sodiščem! Zakaj? Ker so preteklo leto stavkali in so žandarji in »narodni gardisti« izzvali incident.

Za enega zahteva državni pravdnik smrt na vešalih, za druge do pet let bosanske ječe!

Kako je prišlo do te stavke? Meščanski listi pišejo kakor vedno, da so jih nahujskali temni elementi. Rudar je zaslužil na dan 64 kron, dočim ko bi moral dobiti v sorazmerju z velikanzanimi najmanj 102 K. Dobil je 64 K manj, kakor je treba za ohranitev njegovega zdravja.

Imeli so sklenjeno pogodbo, da se jim s podražanjem življenjskih potrebščin zvišajo tudi njihove doklade. Komisija, za to določena se je sestala novembra 1920 in konstatirala, da so cene življenjskim potrebščinam poskočile za 25%. Njim bi se torej morale zvišati doklade za 25%. Ali g. Belanžić jim je odgovoril: »Zemeljska vlada ne more pod nobeno ceno povišati doklad.« Po izjavi g. Belanžića samega

producira povprečno en rudar 400 kg premoga, kar je vredno 200 K. — Rudarji bi s tem zvišanjem zaslužili 84 K in podjetju bi še vseeno ostalo od vsakega delavca 116 kron!

Zato so bili rudarji prisiljeni, da začno stavkati.

Ko so rudarji 21. novembra 1920 stopili v stavko je pokrajinska vlada iz Sarajeva — g. Belanžić — takoj poslala vojake in žandarje, da z brutalnostjo zadržijo stavko.

Ker je večina rudarjev stanovala v državnih poslopih, so jih žandarji z otroci in ženami vrgli na cesto, da jih tako prisilijo k delu. Ali rudarji se tudi temu nasilju niso udali in umaknili so se v bližnje vasi k kmetom, ki so jih gostoljubno sprejeli.

Zato je tedaj načelnik g. Grudić organiziral belo »narodno gardo«, ki je skupaj z žandarji šla nad vasi, kamor so se umaknili rudarji.

Belogardisti so metali rudarje na cesto, jih pretepavali, posiljevali žene in uganjali še druga barbarstva.

Jok prežbece dece in žena je prisilil njihove očete — rudarje, da se temu nasilju postavijo po robu. Belogardisti so odgovorili na to z ognjem in samo

ob sebi razumljivo, temu so morali tudi rudarji odgovoriti na isti način.

V tem boju je poginil en žandar in dva rudarja.

Iz vsega tega se jasno vidi, da je bil ta incident organiziran od zgoraj. Da ni bilo pobesnele bele garde, da niso mirnih rudarjev napadli v njihovih stanovanjih, bi ne bilo teh dogodkov. Iz izjave in obnašanja g. Belanžića se vidi, da je oblast pod vsako ceno hotela zadušiti stavko. Po zaslugi divjaštva belih gardistov in žandarmerije je danes pred tuzlanskim sodiščem 350 rudarjev, 350 očetov nepreskrbljene dece.

Mesto, da bi sedeli na obtožni klopi organizatorji bele garde in beli gardisti, ki so napadli mirne rudarje in posiljevali njihove žene in hčerke, sede na obtožni klopi, oni, ki so se branili.

Od reformizma v reakcionarstvo.

(Razvoj soc. demokratske sekte iz proletarske v malomeščansko.)

III.

Soc. demokrati in zakon o redu in radu.

Ze v prvih dveh člankih smo pokazali, kako so se identificirali srečno soc. demokratje tudi teoretično v dveh kardinalnih vprašanjih: naši zunanji politiki in pa v vprašanju centralizma in federalizma z reakcionarnim krilom demokratske stranke.

Poleg zunanje politike, centralizma in federalizma so delavsko vprašanje, ureditev narodnega gospodarstva in pa agrarna reforma glavni problemi, ki momentano delijo politične stranke v Jugoslaviji.

Za proletarski razred mest in vasi so poslednja tri vprašanja življenjska vprašanja. Mi namreč ne smemo izgubiti izpred oči dejanskih, stvarnih razmer v Jugoslaviji, kjer se morajo ta vprašanja rešiti. Tu moramo predvsem konstatirati, da je Jugoslavija, vzeta kot celota največ trpela radi svetovne vojne. A delovno ljudstvo iz vseh jugoslovanskih pokrajin je v 5-7 letni vojni popolnoma izčrpano, deloma potom rekvizicij, militarizacije industrije, valutnih in draginskih derut, brezposelnosti, stanovanjske in prehranjevalne krize in pa evakuacije celih pokrajin: Srbije, Primorja, Bosne in Črne gore vsled okupacije.

Nikdo ne more zanikati dejstva, da se je ustanovila SHS država v času, ko je ogromni del delovnega ljudstva bil gol in bos, brez stanovanja in lačen.

Komur je znana samo abeceda narodnega gospodarstva, bo jasno, da je najvažnejši faktor v narodnem gospodarstvu delovna sila. Rešiti delovno silo, goli, bos, lačni proletarijat brez strehe pred moralnim in fizičnim propadanjem, je bila prva in glavna naloga. Utopistični socialisti so upali, da bo mlada, verižniška, med vojno potom špekulacije obogatela buržoazija sama rešila to vprašanje, dočim je bilo jasno vsem razredno zavednim proletarcem,

Ali je mogoče v današnjem »demokratičnem« stoletju, da so nedolžni ljudje eno leto v mučniških zaporih za krivice drugih in da se sedaj zahteva za nekatere smrt na vešalih?! da se sodijo ljudje, ki so leta in leta stradali in trpeli v potu svojega obraza, ljudje, ki so se leta in leta mučili v temnih podzemskih rovih?!

In o tem najškandaloznejšem procesu, o največjem procesu, pred katerim se nahaja 350 ljudi, skrbno molči naše »demokratično« časopisje; in če se oglasi, hujska javnost proti nedolžnim žrtvam belega terorja.

Protestiramo najodločneje proti temu škandalu in zahtevamo, da se rudarji takoj izpuste na svobodo in da se postavijo pred sodišče povzročilci tega krvoprelitja.

O tej zadevi bomo še govorili v nadaljnjih številkah.

da to vprašanje more rešiti samo proletarijat potom svojih političnih, strokovnih in gospodarskih organizacij.

Besna verižniška buržoazija, v strahu za svoj profit, je celi dve leti neprestano grozila z zakonom o redu in radu, mesto da bi pomagala plemenitemu prizadevanju razredno zavednih proletarcev, organizirati delavski razred in ga na ta način rešiti fizičnega in moralnega propadanja.

Dokler bivši soc. demokratski voditelji Lapčević, Topalović, razni Krekići, Radoševići niso odkrito nastopili proti organiziranemu, razredno-zavednemu delavstvu, dokler so bile strokovne organizacije enotne in močne, se vlada ni upala izdati zakon o redu in radu.

Gospodarska stavka rudarjev, ki so jo ti gospodje sabotirali, je dala povod za »Obznano«, ki je postavila delavski razred in njegove politične in strokovne organizacije izven zakona in ustave.

Takrat se je pokazalo pravo lice soc. demokratske gospode. Mesto da vse svoje sile in delovanje posveti borbi proti »Obznani«, kakor bi to storil vsak pošten socialist, so v tem tako težkem času vse svoje sile napeli v boju proti — zavednemu proletarijatu in njegovim gospodarskim organizacijam. Tako so ponovno in jasno vsakemu proletarcu dokazali, da je v težkih in usodnih trenutkih oportunistični element med delavstvom njegov največji škodljivec in nasprotnik.

Pri svojem umazanem delu so se tako razvneli, da so v dejanjih pokazali, da nimajo najosnovnejših pojmov in proletarsko-demokratičnih čutov. Lahkomišljeno so pogazili vse odloke in sklepe nebroj pravilno sklicanih kongresov, na katerih so sami aktivno sodelovali. Na ta način so prinesli zmedo v proletarske strokovne in gospodarske organizacije, ki so že tako

„DELAWSKE NOVICE“ izhajajo vsak petek.

Uredništvo in upravništvo: Turjaški trg 2.

Letna naročnina 120 K
mesečna naročnina 12 K

Posamezna številka 3 K.

strašno trpele vsled izjemnih zakonov in naredb. In ni čuda, da je v vrstah proletarijata za nje ostalo samo preziranje, ki se je stopnjevalo v ogorčenje, ko so postali soc. demokratje orodje reakcionarnega režima, oropali s pomočjo policije domove, tiskarne, knjigarne in imetje strokovnih organizacij.

Nada, polastiti se vodstva delavskega razreda s pomočjo policije jih vendar ni zapustila. Z novim programom in z novim imenom skušajo zakriti svoja početja in nehanja. In nad vse karakteristično je, da v svojem delovnem programu niti z besedico ne omenjajo borbe proti zakonu o redu in radu in drugim izjemnim zakonom. Celo erfurtski program govori proti odpravi »vagabundengesetze« in dr. izjemnim naredbam.

V veliko sramoto soc. demokratov napredni del buržoazije (Stojan Protić, »Sl. Tribuna«, »Sutra« itd.), ki je na svojih ramenih prenašal težo sličnega reakcionarnega režima, že zdavnaj uvideva, da politika izjemnih zakonov vodi vso državo v zagato, iz katere ni izhoda. Zatiranje in stavljanje izven zakona najvažnejšega pridobitvenega faktorja delovne sile in njenih organizacij, se že po nekaj mese-

cili občutno pozna v družabnem življenju in celokupnem narodnem gospodarstvu.

In vsak dan postaja jasnejše tudi nepismenemu proletarcu — kaj še le merodajnim — da je delovna sila, proletarijat v Jugoslaviji faktor, ki se ga ne sme prezreti, faktor, ki se ga ne more zatrei, faktor, ki navzlic podlemu početju soc. demokratov raste v svoji zavednosti in v svojih težkih izkušnjah.

Najnezavednejši delavec je po bridkih izkušnjah spoznal, kako so ga varali vsi socialisti — utopisti, ki so mu pridigali, da naj čaka rešitve delavskega vprašanja od buržoazije in vidi, da more rešiti pereče delavsko vprašanje delavstvo samo potom močnih strok, organizacij.

Zakon o redu in radu, ki je udaril protipostavno tudi strokovne organizacije, pa bo trajal le tako dolgo, dokler bodo soc. demokrati še v stanju širiti meščansko ideologijo med delavstvom, dokler bodo izvrševalni organi reakcionarnega režima. Naloga razredno zavednega delavstva je, da skrajša te težke dneve z neumornim delom za svoje koristi in blagor delavskega razreda ter vsega človeštva sploh.

Dovolj gnusne gonje.

Ne pripadam nobeni stranki in ne zagovarjam nobene, braniti pa hočem trpinčeni in v brezpravnost pognani delovni narod.

Socijalistični list »Naprej« ponovno v nedeljskem uvodniku blati mojo osebo z vso silo zakrknjenega in zagrozenega lopova.

O mojem delovanju na Dunaju za trpinčeno ljudstvo kot polnomočnik kraljevine SHS, je opravičeno izreči sodbo le tistih 80.000 zarobljenih trpinov, katere sem rešil iz robstva, kjer jim je pretila smrt od glada, mraza in kužnih bolezni, med tem, ko so se socialdemokratski voditelji pulili za ministrske stolčke v Beogradu.

Da sem jim nevaren, je jasno, ker se način mojega dela za ljudstvo razlikuje v tem, da sem jaz pripravljen žrtvovati tudi sebe za izkoriščane, soc. dem. voditelji pa le njegove žulje, njegovo kri za svoj žep.

To je razlika!

Stefanović.

Mednarodni pregled.

GENOVSKA KONFERENCA.

Vrhovni svet v Cannesu je določil sledeči dnevni red za konferenco v Genovi:

1. Posvetovanje o možnosti praktične izvedbe načel, ki jih vsebuje sklep vrhovnega sveta z dne 6. januarja 1922.

2. Upostavitve miru v Evropi na trajnih temeljih.

3. Ustvaritev potrebnih predpogovjev za vzpostavitev zaupanja, da se obstoječi mirovni pogođi ne krši.

4. Finančna vprašanja, novčana vprašanja, vprašanje kroženja bankovcev, vprašanje centralne banke in emisijskih bank, obnova državnih financ, valutni tečaj, vprašanje javnega in zasebnega kredita.

5. Gospodarska in trgovska vprašanja, olajšanje in zasiguranje uvoza

se komaj kazale. Brezhibno oblečen je spominjal na izštafirano lutko, samo nesramne, rjave oči in naprej moleča brada, »znamenje brutalnosti«, je dajalo izraz porcelanske igrače.

Navadno tako mladih častnikov niso sprejemali v žandarmerijski kor, on je pa napredoval do tega mesta deloma vsled vplivne protekcije, deloma radi grozodejstev, ki jih je počenjal pri zadušitvi nekega upora v baltskih provincinah. Neusmiljeno je zaukazal pobiti celokupno vaško prebivalstvo, žene, otroke, starčke in potem vas samo zažgati na vseh štirih vogalih. Ta gorečnost je zelo ugajala višjim.

Nezaupno je motril vstopivši častnik detektiva in žandarja, ki sta vstala in se postavila ravno kot sveča.

»No, se ni nič zgodilo?«, je vprašal s prezirljivim predstojniškim glasom detektiva.

»Nič, vaše blagorodje! Samo iz Trubeckovega stolpa so telefonirali, da sta bila tam izročena vsa odpeljana arestanta.«

Adjutant je šel skozi sobo, žandar je stopil predenj in mu odprl vrata, ki so peljala v predsobo in od tam v prvo

in izvoza, zakonske garancije za trgovske operacije, konzularni statuti, tehnična pomoč industrijski obnovi in 6. Transportna sredstva.

Amerika še do danes ni zavzela svojega stališča napram genovski konferenci. Ako se bo udeležila te konference, bo stavila sledeče zahteve: 1. Sodelovanje Rusije na konferenci še ne pomenja očitelne, a priznanja sovjetske Rusije. 2. Razširjenje razorožitve. 3. O vprašanju evropskih dolgov Ameriki se sploh ne sme razpravljati.

Sedanji francoski ministrski predsednik, reakcionarni Poincaré je pa izjavil, da morajo vse določbe verseskega miru brezpogojno ostati neokrnjene, da mora Nemčija plačati. S tem je prišel v nasprotstvo z Anglijo in Ameriko.

Ce se sprejmeta 1. in 3. točka ameriškega predloga in Poincaréjeva zahteva, potem je že v naprej izključen vsak uspeh genovske konference, ker mir in gospodarstvo v Evropi se morata vzpostaviti le tedaj, če se izpremene razne »mirovne« pogođbe, ki so ustvarile nenormalno stanje. Ce se črta omenjene točke z dnevnega reda konference, potem je razpravljanje o vseh drugih vprašanjih prazno blebetanje.

In gospodje kapitalisti se bodo vrnili v svoje dežele z istim »uspehom«, kakor od verseskega »miru«, washingtonske konference itd., t. j. svetovni položaj bo postal še bolj kritičen.

DUNAJSKA 2 1/2 INTERNACIONALA ZA SKLICANJE MEDNARODNE SOCIJALISTIČNE KONFERENCE.

V »Freiheit« z dne 17. t. m. je objavljen poziv dunajske 2 1/2 internacionale. Poziv pravi, da so vse delavske stranke priznale neobhodno potrebo, da se postavi proti kapitalu enotno fronto proletarijata. To dokazuje: resolucija angleške delavske stranke z dne 24. jun. 1921, resolucija francoske soc. stranke z dne 2. nov. 1921, resolucija italijanske soc. stranke z dne 12. nov. 1921, resolucija izvrševalnega odbora komunistične internacionale dne 23. nov. 1921, odlok dunajske internacionale 18. dec. 1921 in predlog komunistične stranke v Nemčiji, izvrševal. odbora komunistične internacionale 21. decembra 1921.

Stremljenje po upostavitvi enotne fronte proletarijata je narastlo zlasti v poslednjem času.

Dunajska internacionala se je začela pogajati z II, londonsko in komunistično internacionalo o sklicanju mednarodne konference vseh delavskih strank, ki stoje na stališču razrednega boja. Dunajska intern. predlaga, da se skliče konferenco to pomlad. Kraj, čas in dnevni red bodo sporazumno določile vse tri internacionalne. Dunajska internac. predlaga za dnevni red: 1. gospodarski položaj Evrope in delovni razred; 2. obramben boj proletarijata proti reakciji.

ANGLIJA. Konec vojne z Anglijo — začetek razrednega boja na Irskem.

Kakor znano, se je po dolgem sporu in bojih med Irsko in Anglijo dosegel medsebojni sporazum. Ob tej priliki je irska delavska stranka izdala manifest, v katerem pravi, da se je s tem začela nova doba v boju irskega proletarijata za osvobodjenje. »V kritični perijodi osvobodilnega gibanja irskega naroda« — pravi manifest — »ste se odrekli razrednim zahtevam v imenu nacionalnih interesov. — V bodoče se boste borili s kapitalizmom kot s takim. Sedaj se morate boriti za svoje interese. — — — Naš cilj je — delavska republika«.

FRANCIJA.

Delavske stranke in reakcionarna Poincaréjeva vlada.

O novi vladi, ki se je sestavila v Franciji pod ministrskim predsednikom Poincaréjem piše »International«: »Dol s Poincaréjem! Dol z vojno!« Renul piše v istem listu: »Poincaré, človek, ki je skupaj z Viljemom II. odgovoren za vojno, ki je uničila 20 milijonov ljudi, je danes na vladi. Francija, ki jo je on uničil z vojno, pada v njegove krvave roke; po tej vojni je on stremil, si je želel in jo zavlačeval. — — — Položaj je zelo resen. Nikdo ne more reči, kam nas privedejo razvijajoči se dogodki. Ali imperijalistična Francija — — — bo našla svojega nasprotnika v delavski in revolucionarni Franciji. Če se še v bodoče vrnete k vojni politiki — izbruhne v Franciji državljanska vojna. — — — Nacionalni blok hoče izvesti politiko Ludovika Štirinajstega in Napoleona — nastopiti proti vsej Evropi. A v državi pomenja ta politika hud nastop proti delavcem.«

Delavska stranka je priredila po vseh krajih velikanske shode z geslom: »Dol s Poincaréjem!«

ITALIJA.

Papež Benedikt XV. umrl.

V Rimu je umrl papež Benedikt XV. Nov papež še ni izvoljen.

Občinske volitve v Jul. Benečiji.

Natančen izid volitev še ni znan. Prinašamo poročila iz sledečih krajev: Trst: volitev se je udeležilo samo 46,8% volilcev. Nacionalistični blok je dobil: 11.230, komunisti: 4057, republikanci: 3186, Jugoslavi: 2051, socialisti: 2034, popolari: 621 in meščani: 452 glasov; Pulj: nacionalisti 43 in komunisti 2 mandata. Gorica: 60% udeležba; Solkan: večina: komunisti, manjšina: narodni, Miren: večina: komunisti; Standrež: večina: komunisti; Vrtojba: večina: narod.; manjšina: komunisti; Sežana: večina: narodni; manjšina: kom.; Krmin: večina: kom.; manjšina: narod.; Ločnik: večina: nar.; manjšina: kom.; Perteole: večina: komunisti; manjšina: narodni; Kopriva: večina: kom.; manjšina: narod.; Mos-

V. Panin:

Slike iz bivše Rusije. „Ohranka.“

... Gotovo se veseli predstojništvo in si od zadovoljstva mane roke... Se še spominjaš, kako spretno je dal umoriti doktorja Belskega? ... To je vendar izvršil mladi Filior, s katerim je hodil ves teden okrog, ga predelaval in neprestano nagovarjal in pregovarjal... On zna, brat, s tujo roko prinesiti kostanja iz peči in vendar služi komaj tri leta v ohranki. To je ravno vseskozi premeten fant, ti hočem povedati... V glavnem si je pridobil zaupanje predstojnikov. Nedavno, ko je hotel general organizirati usmrtilitev ministra Witte, je izročil stvar temu lopovu, čeprav so tu tudi starejši in izkušenejši ljudje. In vidiš...«

Hipoma so se odprle duri, in z ostrogami rožljajoči mlad častnik, adjutant šefa celokupnega detektivskega resorta je vstopil v sobo. Bil je zelo mlad, rdečeličen, brez brade, brke so

nadstropje, kjer je bil adjutantov kabinet.

V »ohranki« je obstajala navada, da se je vedno za vsakim špijnilarom, predstojniki so hoteli in morali vedeti za vsak pogovor, ki se je vršil med najvdanejšimi detektivi in žandarji. Kakor hitro je stopil adjutant v svoj kabinet, je pozvonil in poklical detektiva.

»No, o čem sta govorila?« je strogo vprašal adjutant.

Detektiv je prav dobro vedel, da ne sme zaupati žandarju s kačjimi očmi; če bi sam kaj zamolčal, bi ga on izdal. Zato je pričel natančno ponavljati pogovor in pri tem je skušal žandarja s kačjimi očmi kar najbolj mogoče očrniti.

»Drugič ne bo nobenih takih pogovorov več!« je temno odgovoril adjutant, »sicer...«, je grozeče pristavil.

»Na povelje!« je odgovoril detektiv, ki je zlezal v samega sebe in stisnil glavo med ramena in odšel po prstih.

Ob tej uri se je že pričela »Ohranka« oživljati. V poslopju, ki se je zdelo čez dan izumrlo, se je pričelo sedaj ponoči gibati. Številni prostori so se

napolnili z ducati žandarmerijskih častnikov v civilnih in vojaških oblekah; spodaj so se zbirali detektivi in žandarji, da dajo drug drugemu instrukcije za naslednji dan.

V glavnem so se pa prikazali v ohranki ob tej pozni uri v pajčolanu nočne teme »sotrudniki«, ki so hoteli ostati prikriti od nečutih, radovednih pogledov.

»Ohranka« je imela široko razpleteno mrežo špijonov med vsemi sloji in na vseh vogalih milijonskega mesta. Med svojimi »sotrudniki« je imela ohranka grofe, kneze, dame najvišje družbe, trgovce, delavce, advokate, zdravnike sluge, vlačuge, z eno besedo, tu so bili zastopani najrazličnejši ljudje.

Pod nočnim zastorom so ti ljudje boječe, previdno stopili v »Ohranko«, moški so visoko zavihtili ovratnike, ženske so se zavile v goste pajčolane, če so imenovale častnikovo ime, ki so ga vedno obveščale in po izvršenem sramotnem dejanju so gledale, da zapuste čim prej mogoče to temno poslopje. (Dalje prih.)

sa: večina: kom.; manjšina: nar.; Zagraj: večina kom.; manjšina: nar.; Idrija: večina: nar.; manjšina: kom.; Brazzano: večina: kom.; manjšina: narodni.

NEMČIJA.

Kongres nemške neodvisne socialne demokracije.

Od 9.—12. t. m. se je vršil v Leipzigu prvi kongres nemških neodvisnih socialistov po razkolu v Halle, kjer se je dve tretjinska večina priklonila komunistični stranki. Iz vsega kongresa in njegovih sklepov ter manifesta se vidi, da so neodvisni socialisti od tedaj krenili na desno ter se približujejo večinskim soc. demokratom, ki so se na kongresu v Görlitzu odrekli razrednemu boju.

Kongres centra.

15. t. m. se je otvoril v Berlinu kongres stranke centra (klerikalci). Govorniki so poudarjali, da centrum ne priznava razdelitve družbe v razrede in zato tudi ne razrednega boja; naloga centra je, da združi svoje pristaje na pozitivno-krščanski podlagi. Centrum je za mir med narodi, v notranji politiki pa za nedeljivo, združeno Nemčijo. Glede vzpostavitve gospodarstva se je izjavil kongres proti liberalcem, ki ustvarjajo anarhijo v gospodarstvu in proti socialistom, češ da izpreminjajo človeka v stroj.

RUSIJA.

Zmanjšanje uradništva.

Število sovjetskih uslužbencev v ljudskih komisarijatih se bo zmanjšalo s 660 tisoč na 275 tisoč. V vrhovnem komisarijatu za narodno gospodarstvo se bo znižalo štev. uslužbencev s 100 tisoč na 40 tisoč, v komis. za industrijo s 120 t. na 50 t., v komis. za zunanje zadeve s 150 t. na 50 t., v komis. za prosveto s 130 t. na 50 t., v komis. za poljedelstvo s 110 t. na 50 t. in v komis. za finance s 40 na 35 t. Nadalje bo izvoljena komisija pregledala, kako bi se zmanjšalo število gubernij.

Uspehi na gospodarski fronti.

»Ekonomska Žizn« (gospodarsko življenje) piše o ruskem gospodarstvu: »Od otvoritve severo-zapadnega oddelka državne banke koncem novembra je ta banka izdala 10 milijard kredita, izmed teh 1 in pol milijarde privatnikom, ostalo pa državnim podjetjem. Operacije banke naraščajo dnevno. Tekom poslednjega leta je vlada organizirala 70 znanstvenih ekspedicij za preiskavo novih zemeljskih zakladov.

Nova zveza monarhistov.

Na 15. februar sklicujejo monarhistične organizacije konferenco ruske konstitucionalne monarhistične zveze. Levo krilo monarhistov je za sklicanje te konference v Münchenu na Bavarskem, dočim ko se desno vna za Budimpešto, prestolico reakcionarnega Hortijevega režima.

Glavna naloga te konference je, da organizira gibanje za vzpostavitev monarhije v Rusiji s parlamentom in vlado »zgodovinske carske dinastije«. Sredstva za svoje namene dobivajo iz blagajne »vrhovnega poglavarja« — generala Vrangela.

REAKCIJA V ŠPANJI.

Zadnjih pet let divja v Španiji najhujša reakcija proti razredno-zavednemu proletarijatu. Reakcija ni navadna buržujska nasilna politika proti delavstvu kot po drugih civiliziranih državah. Španska reakcija je izrazito klerikalno - militarističnega značaja; klerikalizem in militarizem sta se zarotila, da za vsako ceno preprečita socialno gibanje, ki bi skušalo zrahljati privilegirano stališče imovitejših slojev — drugače si reakcije v Španiji ne moremo tolmačiti.

1. Razredno delavsko gibanje.

V Španiji je sicer že I. internacionala ustanovila svojo sekcijo, a do globokega umevanja marksizma ni prišlo. Delavstvo samo je bilo že od nekdanj precej vročekrvno in se kot tako ni moglo vneti za velikopotezne

razredne boje, kot jih zahteva dosledni marksizem. Manjkalo pa je predvsem razumnih voditeljev, ki bi se poglobili v znanstveni socializem in se posvetili delavski prosveti. Ni čuda, da so bujno cveteli kulturno-bojni instinkti. Zato so v Španiji konservativnejši elementi vsaj deloma upravičeno smatrali socializem le kot predstražo svobodomiselnega sektantstva.

Ker voditelji socialističnega gibanja (Iglesias, Basteiro, Caballero in drugi) niso umevali čistega marksizma, je naravno, da so v Španiji že pred svetovno vojno prevladavala reformistična stremjenja. Socialistična stranka je postajala čedalje bolj malomeščanska in je v zadnjem desetletju uživala velike simpatije vodilnih buržujsko-liberalnih krogov.

Socialistična stranka pa tudi v organizatoričnem oziru ni dosegla velikih uspehov. Leta 1890 je ustanovila svojo strokovno organizacijo (Confederacion General de Trabajadores), ki pa dolgo vrsto let ni mogla organizirati več kot okoli 50.000 delavstva, kar je pri 20 milijonskem narodu vse-kako premalo. Šele zadnja leta je organizacija v toliko napredovala, da je štela l. 1914 okoli 200.000 članov; v vojni je še nekoliko narasla.

Vzporedno s socialističnimi organizacijami pa je organiziral delavstvo tudi krščanski socializem, ki ima inteligentnejše voditelje. Vendar so organizacije vse iz najnovejše dobe in še zelo šibke.

Proti reformistični kliki je moral nastati odpor, ker je zavednejša mlajša generacija pričela uvidevati, da se mora delavsko gibanje postaviti na izrazito razredno podlago. Odpor proti reformistom se je vedno bolj jasno javljal zlasti pri madridski socialistični omladini.

Ker se je reformistična večina v svetovni vojni postavila odkrito na stran zapadnega imperializma, je zavednejše špansko delavstvo l. 1915 sklicalo kongres v El Ferrol (Galicia) z geslom »Mir celemu svetu!« Kongresa se reformisti niso udeležili.

Na tem kongresu se je zasnova tudi nova strokovna zveza — Španska delovna zveza (Confederacion Nacional del Trabajo), ki je kmalu organizirala vse razredno zavedno delavstvo in je l. 1919 štela že okoli 800.000 organiziranih članov.

Nova strokovna zveza se poslužuje v svojem delovanju sredstev (sabotaže, bojkota itd.) ki vedno več ali manj škodujejo delavskemu gibanju.

Temelji na čelu federalizma in delavske solidarnosti. Da to prija vročemu temperamentu španskega proletarijata, dokazuje visoko število njenih članov.

Ker zveza zastopa skrajno radikalna načela in ker je tudi v taktiki precej ostra, je španska vlada že avgusta l. 1917 izvrševalni odbor zaprla, uničila vse njene dokumente; celoten odbor pa je zaprla januarja 1920 in organizacije razpustila.

2. Beli teror.

S preganjanjem strokovnih organizacij je španska vlada hotela v kali zadušiti razredni delavski boj; to tembolj, ker se je Španska delavska zveza izjavila za rdečo strokovno internacionalo. A s svojim nasiljem je vlada dosegla le to, da se je zveza odločila za protipostavni boj: z legalne baze je prešla na ilegalno. Boj med delavstvom in med militaristično vladno kliko traja že par let; ukloniti se noče nobena stran.

Pri španskem belem terorju sodelujeta dve, v Španiji danes skoro absolutistični sili: politično močan klerikalizem in militarizem.

Klerikalizem je soodgovoren, ker so se zadnja leta vrstili skoro nepretrgoma drug za drugim večinoma »katoliški« kabineti. Glavni predstavniki vseh treh katoliških strank: Maura (mavrišična struja), La Cierva in Dato (konservativni struji) so imeli zadnje desetletje odločilno besedo v notranji španski politiki; njihov resen konkurent je bila liberalna stranka (grof Romanones).

Maura si je vedno stavil za življensko nalogo, da prodre s svojim zakonskim načrtom »proti tero-

rizmu«; z njim hoče rešiti špansko monarhijo; uspel je šele po svetovni vojni. — Dato pa je izvedel podrobno organizacijo belega terorja.

Generalni štab belega terorja so takozvani »cien negros« (sto črnih), nekaki »španski črnorokci«. Najmerodajnejši činitelji tega povsem militarističnega organizma so: Alfonso XIII, general Martinez - Anido, madridski pokrajinski namestnik, general Arlegui, policijski ravnatelj, Maura, drugi ministri in generali . . . Ves madridski dvor zelo spominja na bivši dvor ruske dinastije Romanov. Tudi tu so merodajne intrige višjih vodilnih krogov; med njimi je dosti višjih katoliških krogov.

Glavni cilj belega terorja v Španiji je, da utrdi monarhistično-kapitalistični red, da vzdrži še nadalje aristokratsko veleposestništvo in da podpre politično moč klerikalizma. Zato pa se

poslužuje svoje vojaške nadvlade nad ljudstvom.

V ilustracijo naj navedemo nekaj suhih dejstev:

V nekem apelu Španske delovne zveze septembra l. 1921 beremo: » . . . Iz zaporov so gnali na določeno mesto jetnike, ki so bili skrajno oslabei, vsi okrvavljeni, s pohabljenimi udi, nezavestni, da so bili vsi ob enem od zadaj postreljeni. Ko je dve uri nato prišel sodnik, ni mogel poznati (identificirati) trupel, tako so bila razmesarjena . . . Tako postopa španska justica z delavstvom, ki je tako razredno zavedno, da se organizira proti volji vlade v svojih neodvisnih organizacijah. — Takih usmrtitev zavednih delavskih voditeljev se je zadnjih par let izvršilo na stotine; druge jetnike — pa muči policija, ker ni nikogar, ki bi se za nesrečne žrtve zavzel. (Dalje prih.)

Strokovni pregled.

Pravilnik

§ 14.

Medjusaveznog Sindikalnog Odbora Jugoslavije.

(Konec.)

§ 10.

Vse podatke o življenjskih, delovnih in mezdnih odnošajih, o stavkah in izključitvah zbira in izdeluje ta urad statistiko.

Organizacijo dela in nadzorstvo vrši IO preko svojega tajnika.

§ 11.

MSOJ odreja in pospešuje organizatorično delo in delokrog poedinih zvez po industrijah in ovira osnovanje in delo vseh organizacij, ki ne stoje na stališču nepomirljivega razrednega boja. Dalje preprečuje tudi poseganje ene organizacije v delokrog druge, a o spornih vprašanjih odloča merodajni sod.

Zato bo:

a) vodil in podpiral strokovno gibanje vseh zvez, zlasti v krajih, kjer je organizacija slaba ali ni započela z delom;

b) v strokovnem organu priobčeval statistični material, obdelan v medzv. upravnem uradu in pregled delavskega gibanja doma in v inozemstvu.

c) snoval svoja krajevna in okrajna delavska strokovna tajništva in krajevne strokovne svete;

d) zastopal interese strokovnih organizacij in njihovih članov po svojih funkcijah in v vseh delavskih vprašanjih, pri oblasti in delodajalcih, izvedel volitve v vse delavske institucije (kot n. pr. za obrtne zbornice, konsumne zadruge, delavske zbornice, okrajne blagajne in drž. blagajno, ter za mestna poglavarstva kakor sploh občinske institucije);

e) vsako novoosnovano organizacijo bo privedel k njegovi ujedinjeni zvezi. Istotako tudi one, ki stoje na strani svojih ujedinjenih zvez;

f) vsaki strokovni organizaciji dajal iz medzv. upravnega odbora ves računski in statistični material za letna poročila njihovim kongresom;

g) vodil akcije za ustanovitev delavskih domov po vseh potrebah delavskega gibanja. Zato smatra vse take akcije, ki so bile eventualno že prej započete za svoje nasledstvo in ves obstoječi material in imovino prevzema v svojo oblast.

§ 12.

MSOJ bo dajal strokovnim organizacijam pravne nasvete v sporih, nastalih iz dela, ki se osnuje na njihovih pravilih in pravilniku tega MSOJ. V težjih slučajih bo nudil pravno zaščito preko svojega pravnega zastopnika.

§ 13.

Podpiranje od strani strok. organizacije svojih članov se osnuje na načelu medsebojne vzajemnosti članov samih, a da bodo podporni fondii sami čim jačji in izdatnejši in da bodo mogli čim bolj ustrezati svoji svrhi, smatra MSOJ za svojo dolžnost, da osnuje MS podporni fond ujedinjenih strok. organizacij, pri čemer se mora ozirati na podporne fondie in ustanove vseh strok. organizacij, ki že obstojajo.

Če bo zastoj v gospodarstvu tak, da ta Medzvezni podporni fond ne more ustrezati svojem namenu, tedaj mora MSOJ iskati materialno pomoč od države in se pri njeni upravi potegovati za otvoritev javnih delavnic, v svrhu ublaženja brezposelnosti, in tudi pri občinskih upravah.

§ 15.

Vsaka strok. organizacija mora skrbeti za čim hitrejšo ojačenje stavkovnih fondov, da jim je v slučajih težjih bojev zagotovljena finančna neodvisnost, ali da se pripravijo za boj na podlagi lastne finančne pomoči.

§ 16.

Ako se kljub temu pokaže potreba materialne pomoči, bo MSOJ nudil to pomoč potom splošnega zbiranja in bo odločal o njeni razdelitvi, potem ko je natančno pregledal stanje boja. V tem slučaju odločuje MSOJ tudi v vodstvu in taktiki boja, kakor tudi pri njegovem končanju. Splošno nabiranje je lahko omejeno na področje MSO, okr. tajništva ali na vse kraje sploh.

§ 17.

a) Razen določb v §§ 15 in 16 o financiranju stavk, se osnuje tudi splošni rezervni bojovni fond, v katerega vplačuje vsaka strok. organizacija vsakega vplačanega prisosa 2 %;

b) iz tega fonda daje MSOJ pomoč tedaj, kadar ne zadostuje splošno nabiranje ali v slučaju hitre potrebe, daje najem na račun splošnega nabiranja;

c) preostanki sredstev splošnega zbiranja spadajo v splošni rezervni bojovni fond.

§ 18.

Ujedinjene zveze, okrožna tajništva, MSV in podružnice zvez se morajo podvreči v svojem delu pravilom MSO in temu pravilniku, ter vsem sklepom, ki ne smejo kršiti avtonomije niti ene zveze, v kolikor niso osnovane na podlagi pravil in pravilnika ali v kolikor niso plod sporazuma.

§ 19.

Krajevni strokovni sveti (MSV) morajo:

a) skrbeti za splošni napredek strokovnega gibanja;

b) voditi agitacijo in prirejevati predavanja in zbornice;

c) odbore vsake podružnice poučevati v urejevanju obračunov in skrbeti za to, da se te obračune točno vsak mesec pošilja njihovim centralnim upravam;

d) dajati prenočišča so drugom, ki so na potovanju, ali posredovati, da jih dobe;

e) dajati pravno zaščito v zmislu § 12., v težjih slučajih pa zahtevati navodil od MSOJ;

f) kulturno dvigniti člane s snovanjem knjižnic, pevskih zborov, tamburaških zborov, diletantskih in podobnih;

g) za pokritje stroškov svojega dela uvajajo in nabirajo krajevne prisose, prirejajo zabave in podobno;

h) pripravljajo proslave praznika Dela — prvega maja.

§ 20.

Dosedanji strokovni listi: Organizovani radnik, Radnička Štampa (do sedaj »Štampa«) in Delavske Novice so organi »SOJ in ti podedujejo vso prejšnjo imovino strok. listov, kot Radnika, Radn. Lista, Radn. Sindikata i. dr.

§ 21.

MSOJ smatra za svojo dolžnost, da poleg dosedanjih listov v srbohrvatskem in slovenskem jeziku osnuje tudi liste v nemškem in madjarskem jeziku.

§ 22.

Stroški dela MSOJ se krijejo iz njegovih dohodkov napram § 4 pravil, a stroški za vzdrževanje medzveznega upravnega urada se razporejajo proporcionalno na vse strokovne organizacije.

§ 23.

Ta pravilnik je obvezen za vse strokovne organizacije in stopi takoj v veljavo z dnevom zaključenja.

Izvrševalni odbor Medj. Sind. Odb.

Na konferenci strok. organizacij dne 8. jan. 1922. je bil po enoglasnem sprejetju pravil in pravilnika izvoljen odbor iz sledečih sodrugov: S. Kirinič, M. Mlinarič, Dj. Sever, S. Todorovič, Štef. Markan, St. Bukvič, Leo Volfart, S. Kaurič, N. Pandurovič, K. Bajcer.

KOVINARJEM IN KEMIČNIM DELAVCEM.

Vsak dan dobivamo iz vrst delavcev, organiziranih v kovinarski in kemični strokovni organizaciji dopise, ki izražajo veliko nezadovoljstvo z odbori teh organizacij. Mi smo nekaj teh dopisov že priobčili, da delavstvo, pa tudi merodajni odbori spoznajo, da v strokovnih organizacijah ne sme biti soc. demokratskega sektaštva. V tovarni v Ljubljani se je zgodilo — a slični dogodki se dogajajo dan na dan — da so soc. demokratski strokovni zaupniki zahtevali od obrata, da se odpusti ta ali oni delavec, ki izraza nezadovoljstvo z odborom strokovne organizacije. Tako podlo postopanje soc. dem. zaupnikov je rodilo in rodi vsak dan večji odpor proti njim.

Največ kovinarskih in kemičnih podružnic je v rokah odborov, katerih večina je pol. nezavisna in solidarna z delavstvom. Zgago in razdor dela le par kričavih strokovnih funkcionarjev, večinoma od organizacije same plačenih. Le-ti se boje kontrole članstva in proti vsakemu članu, ki se jim ne uklanja in ki ni njihovega političnega naziranja, vodijo bolj navdušeno intrigantski boj — kakor pa s podjetniki.

Mladinski vestnik.

KAKO BI USPEŠNO LAHKO DELALI ZA NAŠO STVAR.

1.

Vsi, kar nas je mladih, ki smo polni hrepenenja in stremeljenja, bi morali biti delavci na polju združitve vseh proletarcev i onih, ki že vedo, kaj so, i onih, ki se še ne prištejajo k nam, radi tega, ker so jim prej ubili v srce, da so nekaj drugega, nekaj višjega. Mi bi morali v prvi vrsti delati! Kako, se kdo vpraša in kaj! Poglejmo meščanska društva! Kako prirerajo dan za dnem igre, veselice itd., da napolnijo svoje blagajne in privabijo ljudi. Pri nas tega, vsaj v večini krajev, ni! Ker smo preleni, da bi si ustanovili čitalnico ali kaj podobnega, ker nimamo smisla za to, da bi videli, da ni naša rešitev samo v kričanju in utemeljevanju navdušenja, ampak tudi v izobraževanju ljudstva in samih sebe. In ne bi bilo potreba našim fantom sodelovati pri drugih društvih in iskati veselja drugje, če bi imeli svoje društvo, če bi jim nudili sami ono, kar dobijo tam. Seveda pa je to stvar njih samih. Njih dolžnost je, da sami to stvar urede in se ne izgovarjajo z neumnostmi, kot so n. pr.: »Saj ne bo obstalo.« Zato, mladi proletarci na delo!

(Še to je moje mnenje! Namreč k vprašanju kaj je škodljivo za mladino. Ker nimajo svojih izobraževalnih dru-

Vendar smo mišljenja, da vsi razredno zavedni delavci, ki želijo nezavisne, res prave delavske strokovne organizacije, morajo ostati organizirani pri svojih kovinarskih in kemičnih podružnicah, morajo agitirati med neorganiziranimi člani, da se organizirajo ter da vsi razredno zavedni delavci delajo v organizaciji na to, da postanejo v resnici to samo strokovne organizacije, a ne politične sekte soc. demokratov.

Če boste vestni in redni člani organizacije, če boste pridno agitirali v delavnicah in pri podjetnikih za delavske pravice in za zboljšanje, potem ste lahko prepričani, da bo članstvo na prvem občnem zboru pomedlo s pol. sektaši, a plačene funkcionarje opomnilo, da so oni v proletarski službi in da se morajo na tem mestu obnašati kot služabniki delavstva, a ne kot diktatorji.

Zahtevajte večkratne sestanke po delavnicah! Na teh sestankih nastopajte ter članstvu pokažite, kaj je odbor dobrega, in kaj slabega storil. Le na ta način boste napravili red in uvedli pravi proletarsko demokratični duh v organizacije ter boste sami postali sposobni zaupnik delavstva.

Mi smo trdno prepričani, da bodo v najkrajšem času vsi kovinarji razredno zavedni pristaši nezavisnih strokovnih organizacij. Ko bo delavstvo prišlo do zavednosti, bo tudi njihova organizacija, oziroma odbor, moral postati politično nezavisen.

STAVKA GOZDARSKIH DELAVCEV V DRVARU.

Že pred šestimi tedni je stopilo v stavko v bivšem Steinbeissovem podjetju nad 4000 delavcev. Delavstvo je zahtevalo 50% zvišanja plač. Plače tamkajšnjih delavcev znašajo namreč od 30 do 60 kron dnevno v današnji strašni druginji. Na to zahtevo je ravnateljstvo odgovorilo, da se o tem sploh ne bo pogajalo, dokler ne sprejmejo delavci 10 urnega delavnika! Ker na to delavci nikakor niso mogli pristati in ker je njihovo stanje nevzdržno, so stopili v stavko. To podjetje je danes v državnih rokah in zato bi se morali merodajni faktorji zavedati, da se bo naš že itak obupen gospodarski položaj še poslabšal, če zavlačuje stavko največje gospodarske podjetje v Jugoslaviji. Podjetje se še danes, po preteku 6 tednov stavke noče pogajati z delavstvom, če ono ne sprejme 10-urnega delavnika! Ali ni to kršenje odredbe ministrstva za socialno politiko o 8-urnem delavniku?! Pri nas kršijo torej državne oblasti same svoje lastne odredbe! — Delavstvo je kljub temu nasilju disciplinirano in se ni vrnilo na delo.

štev, vsaj male čitalnice, kjer bi se vzgojeval njih ponos in njih samozavest, zato trpe škodo, ne materijelno, pač pa drugo — namreč, da pozabijo, kaj da so.) S. K.

2.

Pod današnjim sistemom, ki ne pusti svobodnega gibanja ne posameznikom, še manj pa delavskim sindikatom, ki so duša in srce vsega delovnega ljudstva, je dolžnost proletarske mladine, da si osnuje kulturne organizacije, potom katerih se lahko izobražuje in podučuje proletarijat s predstavami, predavanji, diskusijami itd. Marsikateri mladi proletarec bo dejal: kako naj začnemo z izobraževalnimi društvi, če pa nimamo drugega kot svoje žuljave roke. Denarja, ki je potreben za vsako ustanovitev, nam primanjkuje. Sodrugi, vem, da nimate kapitala, da bi ga nalagali za take in podobne naprave, a imate nekaj, kar je vredno več kot denar, to je proletarska zavest in trdna volja, s katero boste premagali še tako velikanske težkoče.

Meščanskim kulturnim društvom stoji na strani kapital s svojimi težkimi mošnjički ter jim ob vsaki priliki pomaga. Dobro se zaveda, da vsi tisti, ki se podvržejo takim organizacijam, delujejo v njih ter jim tudi drugače pomagajo, da so nezmožni za vsako delo v vrstah razredno-zavednega pro-

letarijata. Tudi vi mladi sodrugi, ne pozabite, da so vsa kulturna, telovadna, športna i. dr. pod različnimi imeni živeča društva, le past, v katero lovi kapitalizem potom svojih hlapcev nezavedne mlade delavce. Oni hočejo zasejati med vaše vrste preprič in zmedo in onemogočiti vsak korak na višjo kulturno stopnjo. Hočejo, da bi vi v svoji nezavednosti še nadalje poljubovali roke svojim tiranom. Dolžnost vaša je torej, da vodite boj proti vsem, ki hočejo še naprej živeti od sadu vašega dela in izrabljati v svoje sebične namene vašo nevednost.

Ustanovite v svojih kulturnih društvih poseben odsek, ki se bo bavil izključno le z antialkoholno propa-

gando! Zakaj alkohol je za delovno ljudstvo smrt. Koliko nezavednega ljudstva se uniči vsled pijančevanja! In koliko odličnih proletarcev se izgubi, kajti alkoholik ni sposoben za nobeno resno, najmanj pa še za organizatorično delo. In ravno v povojnem času vidimo, da ugonablja alkohol, zlasti proletarsko mladino, ki zahaja na raznovrstne sokolske in druge veselice, popiva in ponočuje, ter s tem ugonablja samo sebe in škoduje celokupnemu del. razredu. Mladi sodrugi, ustanovimo si svoja kulturna društva!

Postavimo si svetišče proletarske izobrazbe!

Bojkotirajmo gostilne in beznice!

Borislav.

Dopisi.

Zabukovca pri Celju. — Žalost je navdala zabukovške socialpatrijote, ker razpada poslednja njihova trdnjava — Čobalova unija. Zato so pričeli zadnje čase zelo ponižno hoditi okrog nas, delavcev, da iztisnejo iz naših žepov še kak krajcar za to trohno. Seveda, če je rudar bofan, ne dobi od te unije ničesar, čeprav pravi § 2. pravil jasno, da daje unija svojim članom fakultativno bolniško podporo. Nadalje bi se zelo radi poučili, kako je z blagajno unije, kam gre denar itd.

Nadalje pozivamo Čobala, da poskrbi za to, da se zopet sprejmejo v službo oni rudarji, ki so se vrnili od vojakov po 18 mesečnem službovanju.

Živela neodvisna strokovna organizacija! Zabukovski delavci.

Škofja Loka. — Plače v naši tovarni klobukov so naravnost sramotne. Kako naj živi delavec s tako plačo ob tej strašni druginji. Moški zaslužijo na uro 1.25 do 1.50 D, ženske pa od 75 para do 1.25 D. — Delavci, edina naša rešitev je v močni strokovni organizaciji; drugo nas ne bo rešilo. Berite in naročajte »Del. Novice«!

Več delavcev.

Ruše nad Mariborom. 15. jan. se je vršil v naši občini strokovni shod,

Domače vesti.

Rakova pot social-patrijotov. — Kljub mogočnemu ujedinenju so morali v Osijeku svoj list sploh ustaviti, centralno glasilo v Belgradu izdajajo samo še dvakrat na teden, »Naprej« je tudi tako zmanjšal svojo obliko, da sploh nima oblike lista. Seveda, vse to pa delajo samo zato, da prištedijo svojim bralcem čas. »Naprej« je namreč izjavil, da bo vsak njihov bralec prištedil sedaj na dan 166 ur. Kmalu si bodo pa menda tudi »Naprejevi« uredniki lahko prištedili 166 ur.

Senzacijoneln razkritja. — Komunisti v zvezi s Frankovci pripravljali atentat na kralja. — Kakor znano, se je dne 24. dec. 1921, v Ljubljani aretiralo Jakob Žorgo; iz kakih vzrokov nam ni znano. Beograjska »Politika« pa piše o tej aretaciji: »Iste dni, ko je sodišče izpustilo na svobodo bivše kom. poslance Kosto Novakovića in Trišo Kaclerovića, je policija v Osijeku odkrila neko tajno komunistično organizacijo, ki sta ji načelovala učitelj Maslajić in 2 madjarska Zida Schuller in Weisz. —

Istočasno, ko so te tri prijeli v Osijeku, je orožništvo v Kranju aretiralo znanega komunističnega agitatorja Jakoba Žorgo, Ivana Frankota in neko žensko Marijo Rupar.« (V resnici so bili vsi trije skoro mesec prej aretirani in sicer Žorga v Ljubljani, Franko in Rupnik pa v Škofji Loki. Op. ur.) »Ta aretacija daje verno sliko o tem, s kom se komunisti družijo, da dosežejo svoj cilj.« Nadalje piše o nekem pismu za Žorgo, ki ga je pozabila Rupnik na orožništvu v Kranju. Tisto pismo je bilo od dr. Ivica Frank. Spoznalo se je, da znani kom. Bartulović, bivajoči sedaj v Trstu, skva doseči sporazum med italijanskimi in jugo-slovanskimi komunisti, frankovci in drugimi renegati. Izobrazba I. v Šk. Loki so napravili dr. Franka, znanega hrvaškega Habsburgovca.

Ljubljanski »Slov. Narod« pa zanikava komunistično-frankovsko zvezo; pravi pa, da je bil obveščen, da je v Nušakovi vojašnici Rupnikova pozabila neko pismo, v katerem se govori, da je že vse pripravljeno za atentat na kralja. Zato je »Slov. Narod« o tem takoj obvestil policijo, ki je aretirala vse tri osebe itd. »Slov. Narod« je pa torej odkril pripravljeni atentat!

Tretje senzacijoneln razkritje bo pa izvršil že jutri »Naprej«, ki bo odkril javnosti, da smo zvezani ne samo s kapitalisti, klerikalci, komunisti, ampak tudi z atentatom na kralja Aleksandra! — Ljudje, čujte in strmite na odkritji naše žurnalistike!

Katastrofa železn. prometa. — Ena nesreča za drugo, 80% pragov se mora izmenjati, železničarji v obupnem položaju, lokomotive in vagoni, prepotrebni popravila — to dovolj označuje, kam je privedlo brezglavo gospodarjenje naše železnice, nesposobnost nastavljenec v ministrstvu za promet itd. Stiri leta že skoro obstoja Jugoslavija in še danes se upravlja naše železnice po pet sistemih: srbijskem, madjarskem, avstrijskem, bosansko-hercegovskem, in c. kr. vojnem sistemu (Dobrlin-Banja Luka.) Dalje je skrajno zanemarjena komercijalna služba, ker namreč ni vseeno, ali se izprehajajo po svetu prazni ali polni vagoni. Železniško ministrstvo skuša seveda najti povsod tam krivce, kjer jih ni, mesto da bi se samo trkalo na prsi: mea culpa, mea culpa. Zato se obrača proti železničarjem. Gospoda, res je, da danes železničarji ne opravljajo tako vestno službe, kakor je bilo to pred vojno. Gospoda, vprašamo vas, ali more vestno opravljati službo človek, ki mu preti smrt od bede in pomanjkanja! — Če bo šlo tako naprej, se bomo kmalu povrnili v dobre stare čase in prevozno sredstvo bodo postali osli in mule.